

оздоровительной и адаптивной физической культуры» / Д. В. Эрденко. – Москва, 2009. – 22 с.

5. Попов С. Н. Физическая реабилитация : [Учебник для студентов высших учебных заведений] / С. Н. Попов – Ростов н/Д : изд-во «Феникс», 2004. – 608 с.

6. Ретивых Ю. И. Методика коррекции нарушений осанки студентов средствами оздоровительной физической культуры на основе учета видов и степени деформаций позвоночника: автореф. дис. на соиск. ученой степени канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры» / Ю. И. Ретивых. – Волгоград, 2009. – 24 с.

7. Фурман Ю. М. Драчук С. П. Реабілітація фізичного здоров'я студентів вищого навчального закладу фізичними вправами аеробного та анаеробного спрямування / Ю. М. Фурман, С. П. Драчук // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. пр. / за ред. С. С. Єрмакова – Х., 2007. – №3. – С. 134-137.

*ЛЯШКОВА Н.О., ст. викладач
кафедри соціальних технологій*

*Вінницького інституту Університету «Україна»,
КОЖУХІВСЬКА Г.Б., фахівець з інклюзивної освіти
Вінницького інституту Університету «Україна»*

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ РІВЕНЬ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ЯК ПРОЦЕС СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСІБ З ПОРУШЕННЯМ СЛУХУ

Люди із функціональними обмеженнями здоров'я – одна із соціально незахищених груп в Україні. Залежно від хвороби або характеру відхилення в розвитку виділяють різні категорії таких людей: сліпі і слабкозорі, з розумовою відсталістю, з порушеннями мови, з порушенням слуху та опорно-рухового апарату. Особи, які мають значні проблеми фізичного, психічного, інтелектуального розвитку, здобувають особливий медичний статус – «інвалід».

В умовах, що склалися, держава має виступити гарантом захищеності таких людей, взяти на себе обов'язок забезпечення їм умов для нормального життя, навчання, професійної підготовки, адаптації та інтеграції в соціальне середовище. Тому надання якісних послуг для осіб з інвалідністю набуває особливої актуальності та

значущості.

Сучасна соціальна політика держави, українські законодавчі акти щодо людей з відхиленнями у розвитку наближаються до міжнародних стандартів, які покликані створити оптимальні умови для їх інтеграції в суспільство, надати рівні можливості для навчання, отримання інформації, соціального обслуговування та подальшого працевлаштування.

Аналізуючи законодавчу політику України, можна констатувати, що за останні роки на державному рівні були вжиті певні заходи щодо ратифікації та реалізації ряду міжнародних правових документів, що стосуються захисту прав людей з інвалідністю. Так, у статті 2 Конвенції про права осіб з інвалідністю зазначено, що «дискримінація за ознакою інвалідності» означає будь-яке розрізнення, виключення чи обмеження з причини інвалідності, метою або результатом якого є применшення або заперечення визнання, реалізації або здійснення нарівні з іншими всіх прав людини й основоположних свобод у політичній, економічній, соціальній, культурній, цивільній чи будь-якій іншій сфері [1]. Дискримінація також не повинна стосуватися і мовної ознаки, оскільки поняття «мова» відповідно до даного правового документу включає мовленнєві й жестові мови та інші форми немовленнєвих мов [1].

Відповідно до принципів цієї Конвенції, щоб надати людям з інвалідністю можливість вести незалежний спосіб життя й усебічно брати участь у всіх аспектах життя, держави-учасниці вживають належних заходів для забезпечення особам з інвалідністю доступу нарівні з іншими до фізичного оточення, до транспорту, до інформації та зв'язку, а також до інших об'єктів і послуг, відкритих або таких, що надаються населенню, як у міських, так і в сільських районах. Ці заходи повинні поширюватися на інформаційні, комунікаційні та інші служби, зокрема електронні служби та екстрені служби.

В ієрархії законодавчих актів вищий щабель займає Конституція країни, відповідно до статті 24 громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом й не можуть мати привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного, соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками [2].

Зміна соціально-економічних умов в суспільстві знаходить відображення в реформуванні змісту державної політики та неминуче тягне за собою зміну і доповнення в законодавчій базі. Відповідно змінюються цільові групи населення, які потребують допомоги,

реформуються нормативи і механізми їх соціального захисту.

Однією з таких цільових груп є категорія осіб з порушенням слуху, які мають особливості комунікації, що, на думку кандидата психологічних наук Л.З. Сердюка, значною мірою ускладнюють їхні контакти з оточенням, обмежують участь у суспільному житті, негативно позначаються на особистісному розвитку, викликають почуття неспокою, невпевненості в собі, призводять до формування комплексу меншовартості, егоцентричної спрямованості тощо [5].

На подолання вище вказаних бар'єрів спрямований Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», в якому у статті 23 зазначено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування забезпечують можливість комунікації інвалідів з порушенням слуху в органах, установах та закладах соціального захисту населення, правоохоронних органах, пожежної безпеки, аварійно-рятувальних службах, закладах охорони здоров'я, навчальних закладах тощо [3]. Та, на жаль, норма відповідного закону в частині забезпечення комунікації осіб з порушенням слуху не виконується в повному обсязі, тому що мова спілкування нечуючих громадян України не має статусу державної.

У низці країн Європи, а також у США та Канаді доволі багато зроблено щодо формування та зміцнення суспільного становища жестової мови. Статус жестової мови на конституційному рівні зафіксовано у Фінляндії, Австрії, Чехії, Словаччині, Іспанії, на національному рівні жести мови визнана у Великобританії, Італії, Франції, Греції, Німеччині, Швеції, Норвегії, невизначено статус жестової мови у Польщі, Румунії, Болгарії [4].

Послугуючись позитивним досвідом європейських країн щодо адміністративного обслуговування, у Вінниці пройшло навчання першої експериментальної групи працівників «прозорих офісів», які протягом трьох місяців опанували мову жестів у рамках проекту «Включення людей з інвалідністю у процеси реформ». Вінниця стала першим містом в нашій державі, у якому надання послуг для осіб з порушенням слуху набуло якісно нового позитивного змісту. Відтепер на європейському рівні працівники «прозорих офісів» зможуть обслуговувати людей з порушенням слуху та надавати їм інформативні послуги без допомоги перекладача жестової мови.

Поширення вінницького досвіду навчання жестовій мові працівників соціальної сфери в інших містах України вплинуло на активізацію дій щодо статусу української жестової мови. 1 листопада 2016 року відбулося перше засідання робочої групи з розробки проекту Закону про українську жестову мову, головною метою якого є

– становлення на державному рівні основоположних прав та свобод особи з порушеннями слуху в Україні, безперешкодне використання жестової мови в усіх сферах життєдіяльності, а також визначення статусу та регламенту роботи перекладачів жестової мови в нашій державі.

Отже, позитивні зрушення в процесі соціалізації осіб з порушенням слуху логічно знайшли відображення, на сьогодні, у затвердженні Державної програми «Національний план дій щодо реалізації Конвенції про права осіб з інвалідністю на період до 2020 року», метою якої є забезпечити реалізацію прав і задоволення потреб осіб з інвалідністю на рівні з іншими громадянами, поліпшити умови їх життя згідно з Конвенцією.

Список використаних джерел

1. Конвенція про права інвалідів [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/995_g71.

2. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/254к/96-вр>.

3. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні: Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/875-12/page2>

4. Лозинська О. В. Система комп'ютерного перекладу української жестової мови з використанням граматично-доповненої онтології. [Електронний ресурс] / О. В. Лозинська // Дисертація кандидата технічних наук за спеціальністю 10.02.21. – структурна, прикладна та математична лінгвістика. – Національний університет «Львівська політехніка» – Режим доступу до ресурсу : http://ru.wiki.lp.edu.ua/sites/default/files/dissertations/files/Dyser_Lozynska%20%281%29.pdf.

5. Сердюк Л. З. Психологічний захист і адаптація студентів з інвалідністю у ВНЗ [Електронний ресурс] / Л. З. Сердюк – Режим доступу до ресурсу : http://www.vmurol.com.ua/upload/Naukovo_doslidna%20robota/Elektronni_vidannya/Act_problemi/2007/3_5_2007/4.pdf.